

Tarkastuslautakunta	§ 16	24.04.2020
Tarkastuslautakunta	§ 21	04.05.2020
Tarkastuslautakunta	§ 27	25.05.2020
Kunnanvaltuusto	§ 30	08.06.2020
Kunnanhallitus	§ 192	28.10.2020
Kunnanvaltuusto	§ 86	11.11.2020

SELONTEKO TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUKSESTA V. 2019

129/00.03.01/2020

Tarkastuslautakunta 24.04.2020 § 16

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Siikalatvan kunnan hallintosäännössä todetaan, että tarkastuslautakunta antaa valtuustolle vähintään viikkoa ennen tilintarkastuskertomuksen valtuustokäsittelyä arvionsa valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta edellisenä vuonna.

Tarkastuslautakunnan arviointi annetaan arviointikertomuksen muodossa.

Vuoden 2018 arviointikertomukseen on sisällytetty seuraavat kohdat:

1. Tarkastuslautakunnan toiminta
2. Vuoden 2017 arviointikertomuksen käsittely
3. Tavoitteiden toteutumisen arviointi
4. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenveto

Päätösehdotus (pj.): Sovitaan arviointikertomuksen alustava sisältö ja keskustellaan arviointikertomuksesta.

Päätös: Keskusteltiin arviointikertomuksen sisällöstä ja aikataulusta. Käytetään entistä pohjana.

Tarkastuslautakunta 04.05.2020 § 21

Päätös: Päätettiin laatia arviointikertomus seuraavassa kokouksessa.

Tarkastuslautakunta 25.05.2020 § 27

Tarkastuslautakunta laatii arviointikertomuksen ja esittää
- kunnanvaltuuston käsiteltäväksi arviointikertomuksen vuodelta 2019 sekä esittää, että
- kunnanvaltuusto edellyttää kunnanhallituksen ja lautakuntien antavan selonteon arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista 31.10.2020 mennessä.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.
Kunnanvaltuusto 08.06.2020 § 30

Päätös: Tarkastuslautakunnan esitys hyväksyttiin.
Kunnanhallitus 28.10.2020 § 192

Kunnanhallituksen on määrä antaa selontekonsa arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin. Selonteko alla otsikoittain.

Yleistä

Tavoitteena ollut ”Talous tasapainossa v. 2019 – henkilöstövähennykset ja säästöt YT:n myötä toteutuvat... jolloin vuosi ylijäämäinen.”

Tavoite ei toteutunut.

Verokorttiuudistus ja verotulorekisterin käyttöönotto heikensivät kunnan tulopuolta ja vuosi 2019 jäi alijäämäiseksi.

Siikalatvan kunnan sisäisen valvonnan ohjeet on hyväksytty kunnanhallituksessa (KH 19.8.2019, §162). Tarkastuslautakunta ilmaisee huolensa ohjeitten käyttöönoton suhteen kunnan toimintayksiköissä ja toteaa että sisäisen valvonnan selonteon toimintakertomuksessa tulisi perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun valvontaprosessiin toimintayksikkötasolla sisäisen valvonnan ohjeitten mukaisesti.

- Rakennus- ja ympäristölautakunnan sekä sivistyslautakunnan pöytäkirjoista ei ilmene, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta olisi niissä käsitelty.
- Sisäisen valvonnan raportointia toimintakertomusta varten ei ole käsitelty em. lautakuntien kokouksissa.

Tarvittaessa ohjeistuksen käyttöönottoa voidaan tukea sisäisen valvonnan koulutuksella.

Raportointi:

Kunta toteutti yhteistoimintaneuvottelut vuonna 2020, jolla saavutettiin säästöjä. Kunnan henkilöstömäärä yleisesti ottaen on pieni. Vähennyksiä on tehty mahdollisuuksien mukaan. Koulutoimen budjettiylitykset rasittivat vuotta 2019. Talouden tasapainotus on kunnan merkittävä tehtävä tulevana vuosina johtuen vuoden 2020 tulevasta alijäämästä.

Sisäisen valvonnan ohjeet on otettu käsiteltäväksi lautakuntiin vuonna 2020.

Elinkeino ja hanketoiminta

Uusi kuntastrategia painottaa elinvoimaan ja yritysten toimintaedellytysten kehittämiseen panostamista. Elinkeino-ohjelma vahvistettiin 10.12.2018 valtuustossa. Erityisenä tehtävänä kehitystoimen hallinnolla on etsiä uusia ideoita kunnan kehittämiseen.

Uutena kunnanhallituksen nimeämä elinvoimaryhmä 1.1.2019 alkaen, kvalt 10.12.2018 § 111.

Elinkeino-ohjelmaa on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Elinkeinopalveluille asetetut työpaikka ja yritysten nettolisäystavoitteet eivät kuitenkaan vielä toteutuneet. Covid -19 luo vuodelle 2020 ennalta ennakoimattomia lisähaasteita.

Yritysvetoinen hanketoiminta on ollut tavoiteltua merkittävästi aktiivisempaa.

Siikalatvan kuntaan kohdistuvat kuntavetoiset hankkeet Kyvyt käyttöön ja Siikalatva kutsuu –hankkeet jatkuivat v. 2019 aikana. Lisäksi toteuttavina ovat olleet Virikevieraat ja kylätalkkarit sekä Mankilanjärven kunnostus II -hankkeet.

Raportointi:

Kunnan elinkeino-ohjelmaa on toteutettu aktiivisesti. Siitä merkittävimpana tuloksena Sikla Oy:n vuonna 2021 valmistuva tehdas Tuohimaan alueelle, jonne suunnitelmien mukaan tulee noin 50 uutta työpaikkaa. Alueen kehittymiselle laajemminkin on hyvät mahdollisuudet.

Kunta palkkasi syksyllä oman elinkeinojohtajan jaetun elinkeinojohtajan tehtävän tilalle. Elinkeinojohtaja tukee

kaikenkokoisia yrityksiä toiminnassa ja kasvussa. Meneillään olevat hankkeet ovat saavuttaneet myös tavoitteitaan.

Korona on haastanut kaikkia yrityksiä. Kunta on jakanut yksinyrittäjän tukea. Merkittäviä irtisanomisia tai lomauttamisia ei ole kunnan alueella tapahtunut. Kunnan elinkeinotoimen tarkoituksena on tukea yrityksiä uusien liikentoimintamallien käyttöönotossa.

Konserniyhtiöt

Tytäryhtiö Siikalatvan Vuokratalot Oy:n toiminnan jatkamiseksi on tilikaudella 2019 laadittu selvitys ulkopuolisen tahon toimesta. Esitettyjen vaihtoehtojen pohjalta Siikalatvan kunnanhallitus on 18.5.2020 päättänyt olla rahoittamatta yhtiön tappiollista toimintaa ja hyväksynyt Siikalatvan Vuokratalot Oy:n konkurssiin hakeutumisen.

Pääosin muut konserniyhtiöt ovat päässeet tavoitteisiinsa. Siikalatvan Ruokapalvelut Oy:n toiminta on kehittynyt positiivisesti haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta.

Raportointi:

Vuokrataloyhtiön konkurssiin hakeutuminen on hyväksytty kesäkuussa 2020 ja yhtiön asiat ovat siirtyneet hoidettavaksi pesänhoitajalle. Kunnan vuoden 2020 talouteen vaikuttaa merkittävästi yhtiölle annetut lainat sekä takausvastuiden realisoituminen. Kunta on yksi velkoja konkurssipesässä ja suurin velkojista. Pesänhoitajan tehtävänä on löytää asunto-osakkeille ostajat.

Konsernipalvelut

Henkilöstökysely on toteutettu 2019 Siikalatvan henkilöstöä koskien yhteistyössä Mehiläisen kanssa. Sairauspoissaolojen määrä prosentteina on ollut 5,61% ollen kasvussa edellisvuoteen.

Raportointi:

Vuonna 2020 sairauspoissaolojen määrä näyttää olevan kahden ensimmäisen kvartaalin perusteella laskusuhdanteessa verrattuna vuoteen 2019. Yhteistoimintaneuvottelut on lisännyt henkilöstön stressiä ja kuormitusta koetaan erityisesti opetuspuolella sekä esimiesten kohdalla. Mehiläisen kanssa on lähdetty panostamaan työterveydessä mielen hyvinvoinnin tukemiseen. Työnohjausta tarjotaan tarvittaessa työyhteisöille.

Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveystoimi ulkoistettiin vuoden 2017 alusta yksityiselle palveluntarjoalle. Hyvinvointikertomus on laadittu 2019. Omavalvontasuunnitelmat ajantasalla ja kunnan nettisivuilla.

Taloudellisesti ulkoistamissopimus näyttää onnistuneen. Hinnanalennus oli 350.000 € /vuosi kahdeksi vuodeksi. Tulevissahintaneuvotteluissa varauduttava myös Covid -19 kaltaisten epidemia-tilanteiden aiheuttamiin kustannusvaikutuksiin.

Toiminnallisesti saadaan ne palvelut, joista on ulkoistettaessa sovittu. AVI:n toteuttaman valvonnan seurauksena kunnan virkavastuulla toteuttaman toiminnan ja ostopalvelun välinen linjanveto on selkeytynyt vuoden 2019 aikana.

Raportointi:

Sosiaali- ja terveystoimi ulkoistettiin vuoden 2017 alusta yksityiselle palveluntarjoalle. Yhteistyötä rakennetaan edelleen viranhaltijoiden ja palveluntuottajan välille. Viranhaltijatyötä on jouduttu palauttamaan kunnan hoidettavaksi ja tosiasiallisesti palveluntarjoaja tuottaa palvelut. Aiemmin myös viranhaltijatyöhön liittyviä tehtäviä on palveluntarjoaja hoitanut laajasti. Tämä on todettu lainvastaiseksi. Rajapintatyöskentelyä tulee edelleen tarkentaa.

Omavalvontasuunnitelma päivitetään vuosittain. Yleisesti ottaen kuntalaiset ovat tyytyväisiä palvelujen saatavuuteen ja tasoon.

AVI:n toteuttaman valvonnan seurauksena kunnan virkavastuulla toteuttaman toiminnan ja ostopalvelun välinen linjanveto on selkeytynyt vuoden 2019 aikana ja se vaatii edelleen selkiytystä. Tässä työskentelyssä pitää huomioida kunnan ja palveluntuottajan välisessä sopimuksessa sovitut seikat.

Tekninen toimi

Siikalatvan kunta on työllistänyt kuntouttavan työtoiminnan ja SOMPA II -hankkeen kautta suunnitellusti merkittävän määrän henkilöitä. Siitä huolimatta Siikalatvan kunta on maksanut ns. Kelan sakkomaksua 250 t€ vuonna 2019.

Lähiliikuntapaikat ovat tärkeitä ennaltaehkäisevässä toiminnassa joka kylällä. Uusien lähiliikuntapaikkojen rakentaminen on lykkääntynyt keväälle 2020. Lähiliikuntapaikkojen säännölliseen kunnossapitoon tulee kiinnittää huomiota.

Useita investointikohteita on jäänyt toteuttamatta.

Toteutuneet investoinnit ovat olleet luonteeltaan korjausinvestointeja.

Euromäärällisesti suurempien investointien aloitus siirtyi vuodelle 2020 (alakoulu, paloasema).

Raportointi:

Tekninen toimi on tarkastuslautakunnan mainitseamalla tavalla työllistänyt omissa tehtävissään, työpajoilla sekä Kyvyt käyttöön -hankkeen kautta pitkäaikaistyöttömiä. Pitkäaikaistyöttömyyden kova ydin on ollut vaikea työllistää kunnan keinoin. Sote ja teknisen puolen ulkoistukset vaikuttavat negatiivisesti palkkatukityöllistettävien määrään, mutta 2020 vuoden alussa alkanut korona epidemia ja kunnan yt-neuvottelut pienensivät entisestään palkkatukityöllistettyjen määrää. Kaiken toiminnan jälkeenkin on edelleen varauduttu isojen Kela-sakkojen maksuun.

Lähiliikuntapaikkojen hoito on ulkoistettu ja hoitotaso on määritelty sopimuksessa, jolloin sama hoitotaso löytyy jokaisen kylän liikuntapaikoista. Lähiliikuntapaikkojen kunto ja kävijämäärät vaihtelevat kohteittain paljon, joten osassa kohteista on ollut kustannustehokkaampaa poistaa käytöstä huonokuntoisia laitteita kuin hankkia uusia.

Vuoden 2019 suurimpien investointien aloitukset siirtyivät vuodelle 2020 ja Pulkkilan alakoulun rakentamisen aloitus siirtyy vielä vuodelle 2021, kuten mahdollisesti samaan aikaan rakennettavat Kestilän ja Piippolan alakoulutkin. Paloaseman rakentaminen alkaa vuonna 2020 ja valmistuu vuoden 2021 alkupuoliskolla. Rantsilan lähiliikuntapaikan rakentaminen aloitettiin loppuvuodesta 2019 ja se valmistui kesäkuussa 2020.

Kiinteistöiden ja teiden korjausvelkaa ei pystytä kuromaan kiinni, nykyisellä tahdilla vaikka miten priorisoidaankin kohteet tärkeysjärjestykseen. kiinteistökannan korjausvelan kiinnisaanti edellyttää rakennuskannan pienentämistä ja toimintojen keskittämistä, johonka liittyvä selvitystyö on paraikaa käynnissä.

Sivistyslautakunnan alainen toiminta

Koulutoimi

Peruskoulussa on menossa useita hankkeita erillisrahoituksella. Hankkeilla luodaan harrastusmahdollisuuksia kaikkien kylien kouluikäisille lapsille.

Siikalatvan lukion oppilasmäärä on ollut 71.

Koulutoimen ylitys alkuperäiseen talousarvioon 2019 nähden oli 850 tuhatta euroa. Budjettikurin päävastuu on sivistystoimen johtavalla viranhaltijalla. Sisäisen valvonnan ohjeen kohta 3.3 velvoittaa lautakunnan seuraamaan talouden ja toiminnan kehitystä.

Raportointi:

Vuonna 2020 koulutoimen organisaatiota on uudistettu. Kouluja johtaa yksi rehtori ja käytäntöjen yhdenmukaistukseen sekä resurssien tehokkaaseen käyttöön on kiinnitetty erityistä huomiota. Opettajien yhteiskäyttöä on lisätty ja yhteistoimintaneuvotteluissa haettiin säästöjä. Kuljetuksia on myös järkevöitetty. Budjettia seurataan tarkemmin ja budjetoinnissa pyritään realistiseen arvioon. Talouden tiukka tilanne vaikuttaa kouluissa hankintoihin sekä henkilöstön käyttöön.

Siikalatvan lukion oppilasmäärä on kasvanut yli 90 oppilaan.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena ollut sijaisten vähentäminen ei onnistunut. Sijaisten käytön kustannukset lähes kaksinkertaistuivat 2019 aikana tasoon 140t€ pitkistä virka- ja työvapaista johtuen.

Raportointi:

Vuonna 2019 sijaismäärärahojen käyttö ylittyi, vaikka vakinaisten palkoissa oli puolestaan säästöä. Äitiyslomia ja sairauslomia ei voida aina ennustaa ja vuodelle 2019 sattui perhevapaiden lisäksi yksi tapaturma ja muita pitkiä sairauslomia. Lyhytaikaisiin poissaoloihin ei ole otettu sijaisia. Varhaiskasvatusta koskee lakiin kirjatut mitoitukset, joten poissaolojen sattuessa henkilöstömäärä on silti turvattu. Sijaismäärärahojen budjetointia voi kehittää vielä entisestään.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi tuottaa tapahtumia ja palveluja kuntalaisille pienillä resursseilla.

Raportointi:

Kunnan taloudesta suurimmat siivut vievät sote ja opetus. Ne ovat myös kunnan tärkeimmät lakisääteiset tehtävät. Siikalatvalla kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikapuolen toiminta on kuitenkin tärkeää terveyttä edistävää toimintaa ja luo edesauttaa asukkaiden viihtymistä. Vapaa-aikatoimen resurssit ovat rajalliset ja se vaatii

työntekijöiltä todellista luovuutta palvelujen tuottamisessa. Kunnalla olisi mahdollisuus panostaa kulttuuripalveluihin esimerkiksi jonkun hankkeen kautta. Liikuntaan täytyy panostaa yhdessä teknisen toimen kanssa liikuntapaikkasuunnittelulla. Yhteistyötä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa voidaan myös tehdä kuntarajojen yli.

Päätösehdotus (kj): Kunnanhallitus hyväksyy selonteon ja esittää sitä eteenpäin kunnanvaltuustolle.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.
Kunnanvaltuusto 11.11.2020 § 86

Päätös: Kunnanhallituksen esitys hyväksyttiin.